

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

მტრედისებრნი

მტრედისებრნი.
ხოხბისებრი მტრედი.

მტრედისებრნი (Columbidae), ფრინველთა ერთადერთი თანამედროვე ოჯახი მტრედისნაირთა რიგისა. მოიცავს 50 გვარის 352 სახეობას. მ-ში ყველაზე გავრცელებულია ე. წ. გარეული მტრედი.

მ. გამოირჩევიან მკვრივი აგებულებით, მოკლე კისრითა და პატარა თავით; ფრთები განიერი და გრძელი აქვთ, მომრგვალებული ბოლოებით. სხეულის სიგრძეა 15-75 სმ, მასა - 25 გ-იდან 3 კგ-მდე. შეფერილობა - მოყავისფრო ან მონაცრისფრო, თუმცა არსებობს უფრო მკვეთრად შეფერილი სახეობებიც. ზოგი სახეობა არ ჰგავს მტრედს, მაგ., ხოხბისებრი მტრედი (*Otidiphaps nobilis*) უფრო ხოხობს წააგავს. ხეებზე, შენობებზე, კლდეებზე განთავსებულ მსუბუქ ბუდეებს ძირითადად ჩხირებისა და ბუმბულებისგან აგებენ. ზოგიერთი სახეობა მინაზვც ბუდობს. დებენ ერთ ან ორ კვერცხს, კრუხობს ორივე მშობელი 14-30 დღე. ხუნდებს კვებავენ ჩიჩახვის ეპითელიუმის გამონაყოფით, ე. წ. „ჩიტის რძით“. ბარტყები ფრენას 5 კვირის თავზე იწყებენ, ბუდეს კი 25-32 დღეში ტოვებენ. იკვებებიან მარცვლეულითა და ხილით. მ-ს სხვა ფრინველებისგან განხვავებით არა აქვთ ნაღვლის ბუშტი, რის გამოც ნაღველი პირდაპირ წვრილ ნაწლავში იღვრება.

მ. გავრცელებული არიან ყველა კონტინენტზე (ანტარქტიდის გარდა), სახეობათა უმეტესობა კი – ტროპიკებში. მათი 60%-ზე მეტი კუნძულებზე ბინადრობს.

მ-თა 10 სახეობა ადამიანის ჩარევის გამო გადაშენდა, კერძოდ, მავრიკიული დრონტი (*Raphus cucullatus*) და მოგზაური მტრედი (*Ectopistes migratorius*), 59 სახეობა კი გადაშენების პირასაა.

ა. ბუნნიკაშვილი
